

napjainkhoz, múló dologhoz szabjuk gondolatainkat, érzéseinket és akaratunkat. A hétköznapiak és benne a dolgok változnak. Sokszor meg kell tagadnunk, szégyellnünk kell a tegnapi szavunk, tettünk. Sokszor meg kell állapítanunk még az utolsó szó előtt, hogy „hiába futottunk és fáradtunk“, nincs mivel dicsekednünk életünkkel, nincs miért dicsérjének. Az életre való rálátásunkkal, hallásunkkal, értelmünk és akaratunk által megcsalatra csalódunk. Emberi dolog, mondjuk és újrakezdjük ugyanazt. Ez a hiábavalóság körforgása. A süket és néma életek vallo-mása, világa.

Ha valaki csak azzal alázna meg, hogy süket vagy, bizonyára ezért is örök ellenségednek fogadnád az illetőt. Fogadj ellenségednek engem, ember! Süket vagy! Nem hallod az élet, az Isten, a lélek szerinti élet beszédét. Látom és hallok az ember életéből. Isten békét mond, s az ember háborúnak érti. Az Isten szeretet mond, s az ember haragnak, gyűlöletnek hallja. Azt mondja, hogy: igazság, s tele van az élet hamisítatlan hazugsággal. Isten azt mondja: Mi, az ember ezt: én; az Isten ezt: adni, az ember: elvenni. Ezzel a beszéddel halottá válik az élő világ is, s beszéde „halotti beszéddé“.

Te pedig és a te házad népe az Istenre hallgass, neki szolgálj, hogy embert szolgálhass, tedd életté az életet, beszélj Istennel és embertársaddal élő beszéddel. Ámen.

PÜNKÖSDI BESZÉD

ApCsel 2,17

A szentlélek kitöltésének ünnepe a pünkösd. Isteni és emberi cél közös összefogásának, találkozásának nagy alkalmát jelöli naptárunk 3 napos, pirosbetűs ünnepével. Az első pünkösd események emlékére szentelt nagy ünnepünkben is bizonyosságot nyer az, hogy Isten a jó és igaz érdekében mindig az ember pártján áll és lélek által megsegíti annak megvalósításában.

A szentlélekkel kapcsolatban is elmondhatjuk, hogy a keresztények között különböző felfogások állottak elő. A keresztények nagyobb része a szentleiket Isten harmadik személyének tartják. Szentlélek-Istennek nevezik. Mi unitáriusok Isten egységét valljuk, a szentleiket nem választjuk külön Istentől. mert tudjuk, hogy a jézusi tanítás szerint is az nem más, mint Istennek tulajdonsága, ereje. Tudjuk, hogy a szentlélek istenségének dogmája sok vita, az evangéliumtól idegen befolyás, zsinati döntés, szavazat útján jött létre 381-ben a konstantinápolyi zsinaton, Theodosius császár befolyására is. Elgondolkozva azon, hogy Jézus közvetlen munkatársai és az őskeresztények nemzedékei, akiknek tudatában kortársi, vagy közel kortársi lény volt Jézus, ők nem ismerték a szentleiket úgy, mint külön isteni személyt, de ismerték azt az erőt, amely példamutató helytállásukban mindig belépett életükbe, valahányszor az igaz ügyben elerőtlenedtek. Az ők örökségeként is valljuk, hogy a szentlélek, az isteni lélek nem lehet más, mint az Atya segítsége,

ereje. Benne és általa is megmutatja Isten önmagát, gondoskodását. Mi hisszük azt, hogy nem csak pünkösöd napján lett láthatóvá ez az isteni erő, hanem a mi életünkben és minden nemzedék emberének életében megmutatkozott a bennünk levő lélek által is.

Lelkünk szerint Isten a maga „képére és hasonlatosságára teremtett“ minket. Napjainkban érezzük a lélek ünnepi jelenlétét. A szentlélek erejét akkor érezzük önmagunkban, amikor elerőtlenedve a jóra így szoktunk szólni: nem bírom tovább! Nincs erőm arra, hogy tovább hiába magyarázzak szófogadatlan gyermekemnek; nincs erőm, hogy többet tűrjek gyermekemnek; nincs erőm hogy ellenálljak a kísértésnek, a gonosznak; nincs erőm, hogy barátaimat, embertársaimat becsüljem; nincs erőm, hogy megmaradjak a jó mellett. És aztán a végén valahonnan a lélek mélyéből, tartalékjából újrakezdehetjük az abbahagyottakat, folytathatjuk újabb és több erővel, mindazt, amire komolyan mondtuk, hogy nincs erőnk rá. Életünkben és munkánkban a lélek birodalmának határait értjük, sejtjük és valamennyire ismerjük is. Azt a tartalék erejét a léleknek, amelyet sokszor nem is álmodunk, azt nem ismerjük. Pedig ez is van.

A test tartalékerejéről megállapították, hogy van, létezik. Évekkel ezelőtt hangzott el az a komoly kijelentés a szakemberek részéről, hogy a sportban pl. az elért eredmények elérték a legfelső határokat, nem hiszik, hogy sokat lehetne emelni már az emberi erő és ügyesség felső ha árán. Aztán teltek az évek, s azok múlásával egyre-másra dőltek meg a világrekordok. Szinte értetlenül álltak a szakértők ezek mellett a teljesítmények mellett, míg rá nem jöttek arra, hogy az emberi szervezetnek egy olyan tartalékereje van, rejtett erő, ami néha megmutatkozik, nyilvánvalóvá válik a hosszas edzések, gyakorlatozások után. Ha hihetetlen is, de benne van az emberben egy olyan tartalék, aminek határát és teljesítőkéességét nem lehet képzelettel sem meghúzni. Példaként két esetet is felhozott a sajtó annak idején ennek megmagyarázására.

Egy idős, közel 70 éves asszony egy nagyváros harmadik emeleti lakásában lakott. Szegénységében mindenét eladta, de egy nagy, nehéz tölgyfából való, faragott szekrényét megtartotta, mert nagymamájától kapta ajándékba, akit a legjobban szeretett, s aki őt felnevelte. Egyetlen kincsének nevezte. Egy nap tűz ütött ki az épületben. Mindenki kapkodva szedte össze féltett dolgait, hogy megmentse, elvigye a tűz útjából. Az öregasszony a nehéz szekrényt fogta meg és vitte le egyedül segítség nélkül a biztonságos földre. Miután eloltották a tüzet, három kemény bútorthordó munkás alig tudta visszavinni a harmadik emeletre az idős asszony által lehozott nagy szekrényt. Honnan volt az ereje, kérdezték az újságírók? Nem tudom, válaszolta, de éreztem akkor, hogy van annyi erőm, hogy megmentsem egyetlen kincsemet, most meg sem tudom mozdtítani. A tartalék erő volt, mondták a szakértők, más magyarázat nincs.

Lelki életünkben és emberi sorsunkban is vannak olyan pillanatok, amelyek megmentésére, menekítésére készítetnek minket. A legféltettebb lelki javainkért a lehetetlent is megpróbáljuk ilyenkor, melyre azt szoktuk mondani hétköznapi életünkben, hogy azt már nem bírjuk, s aztán teszünk lelki erőnk feletti dolgokat, szenvedünk el olyan fájdalmakat, amelyeket előzőleg nem is álmodtunk. Mi ez? — teszi fel a kérdést az egyszerű ember és a tudós is. A lelki tartalék erő, mely mindig jelen van, valahányszor szükség van a jó érdekében a nagyobb erőkifejtésen túli erőre, segítségre. Úgy érezzük, hogy ez a lelki erő tőlünk nem tel-

het ki, talán magunk is csodálkozunk saját magunkon a „nagy munka után“ azon, hogy mire voltunk képesek. De aztán megnyugszunk: Isten megsegített, mondjuk, erőt adott a lélek által. Azáltal a lélek által, mely rokon Istennel, hiszen lelkéből adott nekünk lelket. Ha Tamási Áron elmondhatta, hogy a székely ágon vagyok magyar, akkor mi is elmondhatjuk magunkról, hogy a lelkünk által vagyunk a legközelebbi rokonságban az Istennel. Ha van hitünk, Ő soha el nem hagy, megsegít a lélek által, a lelken keresztül. Ez a plusz erő, többreképeség, ez nem más, mint a léleknek bennünk lévő isteni tartaléka, amit én úgy is hívhatok, hogy szentlelke a rám gondot viselő Atyának. A hit által válik érthetővé, meggyőződéssé, megmagyarázhatóvá.

A pütkösi apostolok is hittek Jézusban, tanítása igazságában, és Isten megsegítette őket a pütkösi tett véghezvitelében, mert hittek.

Isten lelke erejének a tapasztalása, az eljövetele nem akkor van, amikor az ember akarja. Független akaratunktól. Istentől függ. Ez ajándék, melvet kapunk. Elfogadni is lehet, mint az a háromezer ember, aki az első pütkösd alkalmával megtért és megkeresztelkedett, de elutasítani is lehet, mint a pütkösi tömegben azok, akik kicsúfolták, kígyúváltak a tanítványokat. Ha hiszel abban a jóban és igazban, ami előtted áll, isteni segítséggel csodálatos tetteket hajthatsz végre a lélek ereje által. Ha nem hiszel a jóban, az igazban, a féltett dolgok reád biztatásában, elkallódtok lehetősége vagy annak, hogy az Isten veled és általad is jobbá tegye úgy a magad, mint a mások életét, csak magadra utalt árvának érzed magad. Talán arra is gondolsz, hogy olyan az életed, mintha az északi sarki nagy fagymezőkön lennél. Messze el-látsz, ha hideg van, vastagon öltözöl fel, s ha nincs kivel megoszd gondolatod, életed, szived, hát az sincs, aki meglepetést okozzon, gyűlöljön, gáncsoljon.

Ezzel kapcsolatban jut eszembe az a történet, melyet annak idején részletesen leírtak az újságok, hogy amikor egy északi sarki telepről a kutatók hazaindultak repülővel, a pilóta a végtelen hómező felett észre-vette, hogy valami baj van a géppel. Kényszerleszállást hajtott végre. Vastag eszímájában, foka- és medvebőr ruhájában kiszállt, hogy ha lehet javítsa meg a hibát. A többiek bent ültek a veszteglő repülőgépben, s a befagyott ablakra lyukat melegítettek, hogy kinézhessenek. A pilóta megtalálta a hibát, nekifogott javítani. Egyszer, amint dolgozott, a két méter magas szárnyak alatt, érzi, hogy egy nagy, nehéz kéz vállára nehezedett. Gondolta valamelyik utastársa akar valamit mondani, visszatekint, abba hagyva a munkát. A pilóta megrémülve látta, hogy az a kéz, amit ő vállán érzett, nem volt más, mint egy hatalmas medvének a mancsa. Nem tudta utólag, hogy mi történt vele, útitársai vallották, hogy egy hatalmas ugrással felugrott a repülő szárnyára a több tíz kiló-nyi meleg öltözetben. A tartalék erő volt az, ami a halálveszedelemből megmentette, vallották a szakértők most is.

Életünk veszélyhómezején nem könnyű az emberi sors. Életünknek váratlan fordulataiban nem vagyunk bebiztosítva. Egyetlen biztosításunk a hit, mely mögött Isten áll, mely által Isten segít. Ebben bíztak a pütkösi tanítványok is, és mi vagyunk a bizonyosságai, hogy hitükben szégyent nem vallottak. Ebben bízunk mi is, mert a bizalom tapasztalásával tudjuk, hogy Isten az igaz ügyet soha nem hagyja el. Megsegít

erejével, hogy tudjuk, mi a jó, értelmünknek világosságot ad, akaratunkat megerősíti, a boldogságban szívünket megtisztítja. Egyszóval szentlelkével mindig megerősít és boldogít. Vedd hát a szentlelket erőre és boldogságra vágyó testvérem. Amen.

LEGYETEK ERŐSEK

Ef 6,10

Emberi vágyaink és törekvéseink sok-központúak. Egyik legerősebb és legjobban óhajtott álmunk az, hogy erősek legyünk. Erősek, mert úgy látjuk, hogy az erő hatalmat, biztonságot, békét, nyugalmat ad. Az erő önbizalmat sugall, jelent.

Széchenyi István, aki a legnagyobb magyar melléknevet kapta, a bizalommal kapcsolatban ezt jegyezte aranymondásai közé: „Népünknek két nagy hibája volt: vagy nem bízott magában eléggé vagy elbízta magát“. Bizonyára történelmünk két megásott sírjára gondolt, a tatár és a török háborúra, Mohira és Mohácsra. Az elsónél IV. Béla király táborát körbezáratta szekerekkel, mintegy bebörtönözte a harcosokat egy szűk helyre, mert nem bízott eléggé magában és népében. A második esetben II. Lajos király nem várta meg fél hadseregét, a 40 ezer erdélyi harcost, hanem elbizakodottan nekirohant a török ágyúk tüzének. Mindkét alkalommal elveszett az ország összlakosságának egyharmada. Egy közösség életében tragédiát jelent az is, ha nem bízik magában, s az is, ha elbízta magát, mert nem erőt, hanem gyengeséget jelent.

Egyéni, emberi életünkben is azt a vágyat olvassuk ki, hogy az ember, mi magunk, erősek, erősebbek akarunk lenni. Úgy gondoljuk, hogy erősek vagyunk, ha sok pénzünk van. Orbán Balázs, akit a legnagyobb székelynek mond az utókor szeretete, megemlékezik arról, hogy amikor Rapsonné váránál járt, száz évvel ezelőtt, ott egy egyszerű székelly emberrel találkozott, aki eladta 55 év alatt mindenét azért, hogy a vár kútjának aljára ásson, mert hite szerint oda rejtette temérdek kincsét a gazdag Rapsonné. A kérdésre, hogy megérte-e a nagy áldozatot, s egy életet egy álom után való futás, így válaszolt a szűkszávú ember: meg, mert ha megkapom a kincset akkor erős leszek, mert gazdag leszek. A bizonytalan történelmi idők forogtagában egyes falvak hívei erősek, erősebbek akartak lenni, mint mások és ezért a falu legféltettebbje, a templom köré várat emeltek, hogy megvédje: az ellenség hirtelen támadása ellen. Az árkosi, a bölöni, a homoródszentmártoni, a székellyderzsi unitárius templomok körül ott van ma is a rombadólt erő szimbóluma, a templomvár. Van, aki összeköttetéseiben, a hivatalában akar erős lenni, de elfelejti, hogy az emberek hálátlansága mellett, a halál is, s az idők változása is hatalmas rendet vág úgy a hivatalviselők, mint az összeköttetés reményét hordozó emberekben. Az ember testi erejében is hatalmas akar lenni. Minden idejét, energiáját arra szenteli, hogy erősebb legyen másoknál. Egy rossz mozdulat, egy törés, egy grippe vagy lelki összeomlás arról győz meg, hogy a legerősebb ember is egy perc alatt gyámoltalan gyengévé, erőtlenné válik. De erősek akarunk lenni gyermekeinkben is. Az már szinte bűn, hogy az ember mit elnéz gyer-